

Contineo me ab exemplis.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Curium putes loqui, interdum ita laudat, ut quid praeterea sit bonum neget se posse ne suspicari quidem. Experiamur igitur, inquit, etsi habet haec Stoicorum ratio difficilior quiddam et obscurius. Miserum hominem! Si dolor summum malum est, dici aliter non potest. Nos paucis ad haec additis finem faciamus aliquando; Duo Reges: constructio interrete. An dolor longissimus quisque miserrimus, voluptatem non optabiliorem diuturnitas facit? Ut enim consuetudo loquitur, id solum dicitur honestum, quod est populari fama gloriosum. Quis est enim, in quo sit cupiditas, quin recte cupidus dici possit? Saepe ab Aristotele, a Theophrasto mirabiliter est laudata per se ipsa rerum scientia; Et hunc idem dico, inquieta sed ad virtutes et ad vitia nihil interesse.

Quod dicit Epicurus etiam de voluptate, quae minime cinere sint voluptates, eas obscurari saepe et obrui. Mihi quidem Homerus huius modi quiddam vidisse videatur in iis, quae de Sirenum cantibus finxerit. Quaesita enim virtus est, non quae relinqueret naturam, sed quae tueretur. Ita graviter et severe voluptatem secrevit a bono. Sed dum efficere vultis beatum sapientem, cum maximas animo voluptates percipiat omnibusque partibus maiores quam corpore, quid occurrat non videtis. Istius modi autem res dicere ornate velle puerile est, plane autem et perspicue expedire posse docti et intelligentis viri. Itaque ad tempus ad Pisonem omnes. Sin dicit obscurari quaedam nec apparere, quia valde parva sint, nos quoque concedimus; Utrum igitur tibi litteram videor an totas paginas commovere? An me, inquam, nisi te audire vellem, censes haec dicturum fuisse? Vulgo enim dicitur: Iucundi acti labores, nec male Euripides concludam, si potero, Latine;

Ita ceterorum sententiis semotis relinquitur non mihi cum Torquato, sed virtuti cum voluptate certatio. Semper enim ita adsumit aliquid, ut ea, quae prima dederit, non deserat. Primum quid tu dicis breve? Illa videamus, quae a te de amicitia dicta sunt. Ut optime, secundum naturam affectum esse possit. Quamvis enim depravatae non sint, pravae tamen esse possunt.

Est enim effectrix multarum et magnarum voluptatum. Deinde prima illa, quae in congressu solemus: Quid tu, inquit, huc? Quis Aristidem non mortuum diligit? Sit voluptas non minor in nasturcio illo, quo vesci Persas esse solitos scribit Xenophon, quam in Syracusanis mensis, quae a Platone graviter vituperantur; Ergo in utroque exercebantur, eaque disciplina effecit tantam illorum utroque in genere dicendi copiam. Sed quoniam et advesperascit et mihi ad villam revertendum est, nunc quidem hactenus; Quid ergo dubitamus, quin, si non dolere voluptas sit summa, non esse in voluptate dolor sit maximus? In ipsa enim parum magna vis inest, ut quam optime se habere possit, si nulla cultura adhibeatur.

Quae animi affectio suum cuique tribuens atque hanc, quam dico. Tu autem inter haec tantam multitudinem hominum interiectam non vides nec laetantium nec dolentium? Virtutis, magnitudinis animi, patientiae, fortitudinis fomentis dolor mitigari solet. Nos autem non solum beatae vitae istam esse oblectationem videmus, sed etiam levamentum miseriarum. Si quicquam extra virtutem habeatur in bonis. Progredientibus autem aetatibus sensim tarde potius quasi nosmet ipsos cognoscimus. Ita finis bonorum existit secundum naturam vivere sic affectum, ut optime is affici possit ad naturamque accommodatissime. -, sed ut hoc iudicemus, non esse in iis partem maximam positam beate aut secus vivendi. Non ego tecum iam ita iocabor, ut isdem his de rebus, cum L. Itaque nostrum est-quod nostrum dico, artis est-ad ea principia, quae accepimus. Ex quo, id quod omnes expetunt, beate vivendi ratio inveniri et comparari potest. Itaque si aut quietem natura non quaereret aut eam posset alia quadam ratione consequi. Venit enim mihi Platonis in mentem, quem accepimus primum hic disputare solitum; Itaque illa non dico me expetere, sed legere, nec

optare, sed sumere, contraria autem non fugere, sed quasi secernere. Inquit, an parum disserui non verbis Stoicos a Peripateticis, sed universa re et tota sententia dissidere? Quid censes in Latino fore?

Fortasse id optimum, sed ubi illud: Plus semper voluptatis?

Et quidem iure fortasse, sed tamen non gravissimum est testimonium multitudinis. Ille vero, si insipiens-quo certe, quoniam tyrannus -, numquam beatus; Quae fere omnia appellantur uno ingenii nomine, easque virtutes qui habent, ingeniosi vocantur. Quorum omnium quae sint notitiae, quae quidem significantur rerum vocabulis, quaeque cuiusque vis et natura sit mox videbimus. Sed eum qui audiebant, quoad poterant, defendebant sententiam suam. Ex quo intellegitur nec intemperantiam propter se esse fugiendam temperantiamque expetendam, non quia voluptates fugiat, sed quia maiores consequatur. Negabat igitur ullam esse artem, quae ipsa a se proficisceretur; Deinde concludebas summum malum esse dolorem, summum bonum voluptatem! Lucius Thorius Balbus fuit, Lanuvinus, quem meminisse tu non potes. Sed tamen enitar et, si minus multa mihi occurrent, non fugiam ista popularia.

Paupertas si malum est, mendicus beatus esse nemo potest, quamvis sit sapiens. Utrum enim sit voluptas in iis rebus, quas primas secundum naturam esse diximus, necne sit ad id, quod agimus, nihil interest. Satisne igitur videor vim verborum tenere, an sum etiam nunc vel Graece loqui vel Latine docendus? De maxima autem re eodem modo, divina mente atque natura mundum universum et eius maxima partis administrari. Potius ergo illa dicantur: turpe esse, viri non esse debilitari dolore, frangi, succumbere. Ex eorum enim scriptis et institutis cum omnis doctrina liberalis, omnis historia. Crasso, quem semel ait in vita risisse Lucilius, non contigit, ut ea re minus agelastoj ut ait idem, vocaretur. Quasi vero aut concedatur in omnibus stultis aequae magna esse vitia, et eadem inbecillitate et inconstantia L. Dic in quovis conventu te omnia facere, ne doleas. Illa tamen simplicia, vestra versuta.

Nec vero intermittunt aut admirationem earum rerum, quae sunt ab antiquis repertae, aut investigationem novarum. Te enim iudicem aequum puto, modo quae dicat ille bene noris. Quos qui tollunt et nihil posse percipi dicunt, ii remotis sensibus ne id ipsum quidem expedire possunt, quod disserunt. Illa tamen simplicia, vestra versuta. An dolor longissimus quisque miserrimus, voluptatem non optabiliorem diuturnitas facit? Ex quo intellegitur nec intemperantiam propter se esse fugiendam temperantiamque expetendam, non quia voluptates fugiat, sed quia maiores consequatur.

Habes, inquam, Cato, formam eorum, de quibus loquor, philosophorum.

Consequatur summas voluptates non modo parvo, sed per me nihilo, si potest; Nam de summo mox, ut dixi, videbimus et ad id explicandum disputationem omnem conferemus. Quodsi ipsam honestatem undique pertectam atque absolutam. Primum in nostrane potestate est, quid meminerimus? Cur post Tarentum ad Archytam? Istius modi autem res dicere ornate velle puerile est, plane autem et perspicue expedire posse docti et intellegentis viri. Nisi enim id faceret, cur Plato Aegyptum peragravit, ut a sacerdotibus barbaris numeros et caelestia acciperet? Nunc dicam de voluptate, nihil scilicet novi, ea tamen, quae te ipsum probaturum esse confidam. Et quidem saepe quaerimus verbum Latinum par Graeco et quod idem valeat; Nam haec ipsa mihi erunt in promptu, quae modo audivi, nec ante aggrediar, quam te ab istis, quos dicis, instructum videro. Hoc est dicere: Non reprehenderem asotos, si non essent asoti. Quia voluptatem hanc esse sentiunt omnes, quam sensus accipiens movetur et iucunditate quadam perfunditur. Sic vester sapiens magno aliquo emolumento commotus cicuta, si opus erit, dimicabit.

Atque ab isto capite fluere necesse est omnem rationem bonorum et malorum. Scio enim esse quosdam, qui quavis lingua philosophari possint; Illa sunt similia: hebes acies est cuiusdam oculorum, corpore alius senescit; Hoc positum in Phaedro a Platone probavit Epicurus sensitque in omni disputatione id fieri oportere. Nec vero pietas adversus deos nec quanta iis gratia debeatur sine explicatione naturae intellegi potest. An quod ita callida est, ut optime possit architectari voluptates?

Quis istum dolorem timet?

Quo modo autem optimum, si bonum praeterea nullum est? Semper enim ita adsumit aliquid, ut ea, quae prima dederit, non deserat. Semper enim ex eo, quod maximas partes continet latissimeque funditur, tota res appellatur. Ita ceterorum sententiis semotis relinquitur non mihi cum Torquato, sed virtuti cum voluptate certatio. Aequae enim contingit omnibus fidibus, ut incontentae sint.

Quae cum magnifice primo dici viderentur, considerata minus probabantur.

Ne discipulum abducam, times. Ex rebus enim timiditas, non ex vocabulis nascitur. Aut, Pylades cum sis, dices te esse Orestem, ut mori pro amico? Ita multo sanguine profuso in laetitia et in victoria est mortuus.

Vos autem cum perspicuis dubia debeatis illustrare, dubiis perspicua conamini tollere. Cur igitur easdem res, inquam, Peripateticis dicentibus verbum nullum est, quod non intellegatur? Quodcumque in mentem incideret, et quodcumque tamquam occurreret. Equidem soleo etiam quod uno Graeci, si aliter non possum, idem pluribus verbis exponere. Itaque et manendi in vita et migrandi ratio omnis iis rebus, quas supra dixi, metienda. Illa argumenta propria videamus, cur omnia sint paria peccata. Praeterea sublata cognitione et scientia tollitur omnis ratio et vitae degendae et rerum gerendarum. Eorum enim est haec querela, qui sibi cari sunt seseque diligunt. Hic quoque suus est de summoque bono dissentiens dici vere Peripateticus non potest.

Sed ego in hoc resisto;

Hinc ceteri particulas arripere conati suam quisque videro voluit afferre sententiam. Tu autem inter haec tantam multitudinem hominum interiectam non vides nec laetantium nec dolentium? Istam voluptatem perpetuam quis potest praestare sapienti? Sin autem ad animum, falsum est, quod negas animi ullum esse gaudium, quod non referatur ad corpus. Itaque et manendi in vita et migrandi ratio omnis iis rebus, quas supra dixi, metienda. Superiores tres erant, quae esse possent, quarum est una sola defensa, eaque vehementer. Praeclarae mortes sunt imperatoriae; At ille non pertimuit saneque fidenter: Istis quidem ipsis verbis, inquit; Si ad corpus pertinentibus, rationes tuas te video compensare cum istis doloribus, non memoriam corpore perceptarum voluptatum;

Nam si +omnino nos+ neglegemus, in Aristonea vitia incidemus et peccata obliviscemurque quae virtuti ipsi principia dederimus; Nihil opus est exemplis hoc facere longius. Isto modo, ne si avia quidem eius nata non esset. Etenim nec iustitia nec amicitia esse omnino poterunt, nisi ipsae per se expetuntur. Illum mallet levares, quo optimum atque humanissimum virum, Cn. Intellegi quidem, ut propter aliam quampiam rem, verbi gratia propter voluptatem, nos amemus; Itaque a sapientia praecipitur se ipsam, si usus sit, sapiens ut relinquat. At, si voluptas esset bonum, desideraret.

Claudii libidini, qui tum erat summo ne imperio, dederetur.

Cenasti in vita numquam bene, cum omnia P391 in ista Consumis squilla atque acupensere cum decimano. Neque enim disputari sine reprehensione nec cum iracundia aut pertinacia recte disputari potest. Traditur, inquit, ab Epicuro ratio neglegendi doloris. Istam voluptatem, inquit, Epicurus ignorat? In contemplatione et cognitione posita rerum, quae quia deorum erat vitae simillima, sapiente visa est dignissima. Idne consensisse de Calatino plurimas gentis arbitramur, primum populi fuisse, quod praestantissimus fuisset in conficiendis voluptatibus? Vide ne ista sint Manliana vestra aut maiora etiam, si imperes quod facere non possim. Ostendit pedes et pectus. Ab his oratores, ab his imperatores ac rerum publicarum principes extiterunt.

Est igitur officium eius generis, quod nec in bonis ponatur nec in contrariis. Ita relinquet duas, de quibus etiam atque etiam consideret. Quo plebiscito decreta a senatu est consuli quaestio Cn. Duo enim genera quae erant, fecit tria. Rem unam praeclarissimam omnium maximeque laudandam, penitus viderent, quonam gaudio complerentur, cum tantopere eius adumbrata opinione laetentur? Totum autem id externum est, et quod externum, id in casu est. Quid enim mihi potest esse optatius quam cum Catone, omnium virtutum auctore, de virtutibus disputare? Hoc autem tempore, etsi multa in omni parte Athenarum sunt in ipsis locis indicia summorum virorum, tamen ego illa moveor exhedra. Quod idem cum vestri faciant, non satis magnam tribuunt inventoribus gratiam. Qua tu etiam imprudens utebare non numquam.

Aliud igitur esse censet gaudere, aliud non dolere. Et non ex maxima parte de tota iudicabis? Epicurei num desistunt de isdem, de quibus et ab Epicuro scriptum est et ab antiquis, ad arbitrium suum scribere? Hoc sic expositum dissimile est superiori. Vives, inquit Aristo, magnifice atque praeclare, quod erit cumque visum ages, numquam angere, numquam cupies, numquam timebis. Confecta res esset. Sed quid minus probandum quam esse aliquem beatum nec satis beatum? Atque ut a corpore ordiar, videsne ut, si quae in membris prava aut debilitata aut inminuta sint, occultent homines? Verum esto: verbum ipsum voluptatis non habet dignitatem, nec nos fortasse intellegimus. Itaque et manendi in vita et migrandi ratio omnis iis rebus, quas supra dixi, metienda. Aut etiam, ut vestitum, sic sententiam habeas aliam domesticam, aliam forensem, ut in fronte ostentatio sit, intus veritas occultetur?

Levatio igitur vitiorum magna fit in iis, qui habent ad virtutem progressionis aliquantum.

Hoc unum Aristo tenuit: praeter vitia atque virtutes negavit rem USD1871 esse ullam aut fugiendam aut expetendam. Atque ab his initiis profecti omnium virtutum et originem et progressionem persecuti sunt. Ut nemo dubitet, eorum omnia officia quo spectare, quid sequi, quid fugere debeant? Equidem etiam Epicurum, in physicis quidem, Democriteum puto. Verum tamen cum de rebus grandioribus dicas, ipsae res verba rapiunt; Quid enim mihi potest esse optatius quam cum Catone, omnium virtutum auctore, de virtutibus disputare? Mihi vero, inquit, placet agi subtilius et, ut ipse dixisti, pressius. Illa enim, quae sunt a nobis bona corporis numerata, complent ea quidem beatissimam vitam, sed ita, ut sine illis possit beata vita existere. Nec mihi illud dixeris: Haec enim ipsa mihi sunt voluptati, et erant illa Torquatis. Quid ergo aliud intellegetur nisi uti ne quae pars naturae neglegatur? Idem fecisset Epicurus, si sententiam hanc, quae nunc Hieronymi est, coniunxisset cum Aristippi vetere sententia.

Semper enim ita adsumit aliquid, ut ea, quae prima dederit, non deserat.

Ad quorum et cognitionem et usum iam corroborati natura ipsa praeunte deducimur. Nos grave certamen

belli clademque tenemus, Graecia quam Troiae divino numine vexit, Omniaque e latis rerum vestigia terris. Sin tantum modo ad indicia veteris memoriae cognoscenda, curiosorum. Is enim percontando atque interrogando elicere solebat eorum opiniones, quibuscum disserebat, ut ad ea, quae ii respondissent, si quid videretur, diceret. Quae in controversiam veniunt, de iis, si placet, disseramus. Sed qui ad voluptatem omnia referens vivit ut Gallonius, loquitur ut Frugi ille Piso, non audio nec eum, quod sentiat, dicere existimo. Suam denique cuique naturam esse ad vivendum ducem. Idemne potest esse dies saepius, qui semel fuit? Aliter autem vobis placet. Non igitur potestis voluptate omnia dirigentes aut tueri aut retinere virtutem. Innumerabilia dici possunt in hanc sententiam, sed non necesse est.